

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, fél évre 5 ft 50 kr., évnegyedre 3 ft, egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön kúldetésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., fél évre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-fordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Pest, május 4-én (estve 8 óra.)

Gr. Andrássy és Kerkapoly miniszterek Bécsből lejöttek. Azonnal minisztertanács tartatott, s annak kívánatára most este 6 órakor nagy deák-párti konferencia gyűlt egybe. Az összes miniszterek jelen voltak. Horváth miniszter kijelenté, hogy a minisztertanács határozata értelmében a kormány a 25-ös bizottság munkálát, mely 115 törvényszéket és 402 járásbírságot alapított meg 9.800.000 ft költséggel, pénzügyi tekintetből el nem fogadhatja, s csakis a törvényszékek és járásbírságok számának reducálásában lát expedienst, ennél fogva, a kormány nevében kijelenti, hogy a 25-ös biz. munkálatahoz a kormány csak azon feltétel alatt járulhat, ha egyelőre abból csak is 102 törvényszék és 360 járásbírság szervezése mondatik ki, 13 törvényszék 42 járásbírság szervezése pedig függőben hagyatik; s a kormány a beszerzett adatok a szükségletekhez és forgalomhoz képest azokat is a 25-ös munkát alapján szervezheti, de sem a törvényszékek, sem a járásbírságok helyei a 25-ös munkálatból ne jelöltesse ki, mert különben a berendezés szükségletei verseny hiányában költségesek lesznek, s felkéri a pártot, hogy egy 3 tagu bizottságot küldjön ki ezen tervezet kidolgozására.

Zsedényi és Paczolai azt kívánják, hogy a 102 törv. és 360 járásbírság székhelyei jelöltesse ki, hogy a képviselők érdeke ne veszélyeztesse.

Kerkapoly miniszter kifejti a pénzügyi komoly helyzetet, mely egyelőre csak 102 törv. és 360 járásbírság szervezését engedí meg, költségkímélés tekintetéből káros lenne kijelölni, hol fognak azok szerveztetni, úgy is a 25-ös munkálat alapján fog az történni.

Deák Ferencz elfogadja a kényszerű helyzetet s annak eredményeit a kormány álláspontját, de felhívja a kormányt, hogy ő készítse el írásban a javaslatot, s terjessze mielőbb az értekezlet elébe.

Kerkapoly min. gazdálkodás szempontjából utal a bírói állomások és székhelyek osztályozására, melyek által az igazságszolgáltatás követelményeinek fenntartása mellett tetemes összeg megtakarítható. Horváth min. kijelenti, hogy holnap (5-én) a konferencia elé terjeszti írásban a javaslatot, de egyúttal a bírák jó fizetését és a személyzet elegendő voltát olyan elengedhetlen feltételnek tekinti, mely nélkül a justitiát és a kinevezés elvét megmenteni nem lehet.

Erre a pártértekezlet elnöke holnap d. u. 6 órára az értekezletet összehívta, kijelentvén, hogy a modus procedendirol majd akkor lehet tancsákozni; miután úgy látszik a pótbírák intézménye — a bírák rangbani osztályozása és a helyeknek a szükségletekhez mért classificatiója nyílt kérdés marad. Holnap többet. T. A.

Törvénykezésünk reformjáról.

A legutóbbi időben megnyugvással fogadták a képviselők- és a sajtó emberei körében, hogy a nagy közönség közt is azon megállapodást, mely szerint az első folyamodású kir. törvényszékek és járásbírságok berendezéséről már a jelen parlamenti ülészek alatt meghozatik a szerves törvény. Így az igazságügyér hozzá láthat a törvénykezési reformhoz, melyet az igazságot kereső polgárok nagy tömege évek óta sürget, s melynek hiányát érzik mindazok, kiket szerencsétlenségök a perlekedők sorába állít és állított.

Majdnem három éve, mióta e fontos tárggyal behatóan foglalkozik a napi sajtó és az igazságügyér, a szakférfiak és országgyűlési bizottságok; sőt maga a parlament is döntött már több elvi, erre vonatkozó kérdésben; most is rajta a sor a 25-ös bizottság munkálata alapján alkotandó törvénnyel tenni eleget az állampolgárok jogos kívánságainak, a magyar, modern cultur-jogállam követelményeinek, jó hírnevének.

A legfurfangosabb szörszálhasogatás se mondhatja, hogy e tárggyban nem folyt elég hosszas táncskozás; s minthogy a tárgy fontossága meg is érdemlé a lelkiismeretes meghányás-vetést, csak így lehetvén remélni azt, hogy a középkorai, helyhatósági igazságszolgáltatás helyére egy jobb, a jogállam fensőségének, s az állam-polgárok érdekeinek megfelelő törvénykezést állíthatunk, hogy t. i. a bírák ne bajlódjanak közigazgatási ügyekkel, hanem szakképzettségük teljes szentelések a törvényszolgáltatás magasztos munkájának, s különböző helyi és szűk körű érdekek befolyásától ment, független törvényszékek alakulhassanak ország-szerte.

A törvénykezési reform szükségességét, égető voltát legutóbb a Deák-párt értekezletének azon lépése jelzé, mely szerint 3 tag küldetett ki az ellenzékkel értekezendő a fölött, hogyan lehetne a 25-ös bizottság javaslatát alaposan de lehető gyorsan átvinni a törvényhozás retortáin; maga Deák is a megkettőztetett munkát ajánlá e tárggyban.

A dolgok illetén állásában, mint tiszta égből lecsapott villám hatott reánk azon hír, hogy pénz nem léte miatt el kell halasztatni a törvénykezési új szervezésnek. De mint utóbb kiderült, ez a hír tetemesen nagyított volt. A pénzügyér csak arra figyelmeztette a pénzügyi bizottságot, hogy jó lenne akként gondoskodni, hogy legalább az évi rendes kiadások költségvetésében ne legyen deficit.

A pénzügyminiszter eme óhajta mindenestre megfontolásra méltó, mert hát ő nekilegjobban kell ismerni az állam tárczájának mibenlétét; hanem azt sem tévesztheti törvényhozásunk szem elől, hogy az igazságszolgáltatás reformja továbbra semmi szín alatt se halasztható; hogy népvételek, olcsó és pontos igazságszolgáltatás az államélet legfőbb exigenciái, ezekre pedig kell pénznek lenni, ha mindjárt csak kölcsön útján is lehetne azt előteremteni. Azt a néhány milliót, melyet igazságszolgáltatásunk korszerű berendezése vesz igénybe, egy cultur jogállamban jobbra fordítani nem is lehetne; ezernyi érdekek kívánják, követelik e kiadás megtételét. Ha a pénzügyér az államzaesko száját szorososan tartja, gazdálkodik, ezt helyesen teszi; de, a hol csak polgártársaink érzékeny megkérőztetésével tehetné, ott az állam érdekei is az ellenkezőt tanácsolják, minthogy a jogegyenlőség korában ezeket nem lehet, nem szabad többé elválasztani az állampolgárok érdekeitől.

Meg vagyunk győződve arról, hogy e kérdésben a pénzügyi, netalán létező akadályok is le fognak győzteni — — — est modus in rebus. Hogy némi módosítások hozzáférhetnek a 25-ös javaslatához, ezt mi sem tagadjuk; hanem azért parlamentünk, ismervé az ország e részbeni közóhajtatását, figyelemre véve a művelt világ ítéletét, s anyagi gyarapodhatásunk igényeit, bizonynyal azon lesz, hogy módot nyújtson Horváth Boldizsár miniszternek beváltani azon ígértét, melyet a képviselőház május 3-ki ülésén következőkben tett, Dietrich interpellatiójára felelve:

„nekem — ugymond — alapos reményem van, hogy ha a folyó hó végéig a bírósági törvényjavaslatok törvény erejére emelkednek, és ha előre nem látható és leküzdhetlen akadályok közbe nem lépnek, már 1872. január 1-én az új bíróságok működésüket tetteleg megkezdhetik — a törvények meghozatala után azonnal azok végrehajtásához fogok,“ stb.

A képviselőház általános helyesléssel fogadta a miniszter eme nyilatkozatát, tehát mintegy újjal mutatott reá a dolog szerfelett sürgős voltára.

Ki akasztaná, ki akasztatná meg tehát a várva várt, sürgetett, követelt megoldást? A pénzügyminiszter nem tehetné, mert az új szervezés által igényelt költségekről nagyjában már rég tájékozva lehetett, s így nem állana, nem állhatna ma elő azzal: nincs pénz, huzzátok meg magatokat. A pénzügyér, netalán most felmerült gazdálkodási scrupulusai, ha szintén léteznének is, nem lehetnek azon akadályok, melyeknek legyőzhetlenségét, előre nem láthatását Horváth miniszter egyetlen feltételül tűzte ki törvénykezésünk reformjának, a törvény meghozatala után azonnal eszközöndő életbeléptetését illetőleg. De ha mégis lennének akadályok, melyek azt hátráltathatnák, avagy éppen huzamosan akadályoznák, a parlamentnek hatalmában áll segíteni, és bizonynyal segíteni is fog. Meggyőződésünk, hogy ebben a kérdésben mindkét parlamenti nagy pártunk kezét fogand: az ország adja kezére pénzügyérünknek, illetőleg az igazságügyminiszternek az eszközöket — ha azok, t. i. hiányoznának — melyek szükségesek arra, hogy a polgárok jó és pontos igazságszolgáltatást nyerhessenek valahára a magyar állam területén, s ne legyen adóképeségünk, vagyoni emelkedésünk egyik fő talabóra a siralmas justitia, melyet a bűbérius korszakból birunk örökölni, s a melyre csak úgy élcel minden kül, művelt állam polgára, ha vele érintkezésbe jön, vagy azt más uton megismerni szerencsés.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten máj. 6. 11 óra — p. délelőtt.

Érkezett Kolozsvárra máj. 6. 11 óra 25 p. d. e.

Favre Pouyen Quertierrel Frankfurtba utazott május 4-én, hogy Bismarckkal a brüsseli alkudozásoknál felmerült nehézségeket elintézzék. Genfben bonapartisticus lázadásra-izgatók nyomára akadtak.

Róma, Bologna, Turin és Milánóban a „nemzetközi társulat“ messze elágazó összeesküvését fedezte fel a

kormány, melynek czélja: lázadások-katidézni előlitala nagybövárosaiban.

Kissingenben egész rakás kis és nagy fejedelem elfogadhatására tesznek előkészületeket, kik a czár oda érkezte után fognak belátogatni.

Odessa. Több nagy kereskedőház a minapi rablás folytán fizetéseit beszüntette; súlyos pénzügyi crisistől tartanak egész Déloroszországban.

Konstantinápoly. A porta kezességet követel az egyiptomi alkirálytól a jövőre, a dolgot nagyon komolyan veszi.

Bécs. Állítólag Hohenwart felhagyott a csehék merev magatartása miatt egyidőre a kiegyenlítési alkudozásokkal.

Legujabb táviratok.

Brüsszel, május 3. Az „Indep. Belge“ Párisból jelenti, hogy a commune elhatározta, miszerint a városon kívül levő minden állás elhagyassék, s a csapatok a sánczok s az ujonnan emelt második városfal védelmére szorítkozzanak.

Az „Etoile belge“ párisi híre f. hó 2-ről következően szól: A csata ismét a legnagyobb dühvel kezdődött meg. Issy körül számos útegek szórják mindenfelé lövegeket. Tömegesen a nemzetőrök közül vad futásnak eredtek, mi a sereg lehangoltságát nagy mérvben fokozza.

Versailles, május 3. A parlamenti csapatok lassanként ugyan, de mindig több-több előnyt vívnak ki. A fölkelők a város belsejébe kezdenek visszavonulni.

Bécs, május 3. A miniszteri előterjesztés megvizsgálására kiküldött bizottság, Hohenwart beszéde daczára, 18 szavazattal 5 ellenében napirendre tért át. Az előterjesztés tehát még csak vita tárgyat sem képezheti.

Szt.-Pétervár, május 3. A Franciaországból érkezett hírek következtében a császár elnökele alatt minisztertanács tartatott. Az Orleans és Bourbon házak egyesített messzemenő izgatásai képezik a tárgyalások fő tárgyát.

Berlin, május 3. Itteni irányadó körökben állítják, hogy a német seregeknek diadalünnpélye későbbre halasztatnék el, miután ama meggyőződés kezd itt lábra kapni, hogy a Thiers-kormány aligha képes lesz Németországgal szemben vállalt kötelezettségének megfelelni, s ebben az esetben a német sereg nagyobb részének még bizonytalan időkre Franciaország területén kell vesztegelnie.

Valaki ismét csizmadiát fogott!

(Brrr!) Vannak néha a törvényhozók közt is olyan szerencsétlen flótások, kik szóval vagy írásban mindig vagy elsieltik a dolgot vagy elkésnek: minduntalan megakarkják elő őni pártjukat a jobban, s egyszer csak arra ébrednek, hogy pártjuk ép oly kevésé érti meg őket, mint a század, melynek szerencséje volt őket szülni.

Mint tudjuk Horn atyánkfiait Jókai hozta haza; ő tette németmagyar lap szerkesztőjévé; ő vitte el Pápára és máshová; s midőn elejtette a „N. fr. Ld.“ utoljára is bevitte őt az országházába, hol nemsokára mint a központi bizottság előadóját fogjuk tisztelhetni.

Ez azonban még a kisebbik baj. Nagyobb az, hogy H. ismét elővette azon vakmerőséget, melylyel egykoron T. K. vezérsege ellen lázadt volt fel a „N. fr. Ld.“ hasábjain. Most a delegatióba hívogatta a balközépieket és csinál vala pártja közt nagy confusiót, a mit azután a deák-párti lapok kellően illusztráltak.

Horn megadta az árát ennek a bravournak. Minden oldalról nem argumentumokkal ugyan, hanem hangos szavakkal sarokba szorították; és őt elhagyta párisi bátorsága, meglapult: május 3-án, az estveli órákban, coram „baloldali kör“ előlegesen kijelenté, hogy e kérdés (t. i. delegatióba bemenetel) feletti határozatnak teljes készséggel alárendeli saját eltérő nézetét és eljárását. Így hát ki kell neki jöni a delegatióból és nem tarthat ottan ékes beszédeket magyar nyelvezeten. No de így megmenekült az utólagos excommunicáltástól.

Ha legény lesz vala a gáton, keresztül vágja magát a szösörömpöknök; így oda a dicsőség! De mi ez? Még a korai „előleges“ megadás után se kimélik!

Például Mocsáry megleckézi, miért „jutott eszébe megbolygatni a kényes kérdést.“ S ha ez még hagyján, de Jókai, a régi protector, ki most is bebocsátotta volt H. urat lapjába az allarme-czikkkel — a jóakaró, miért megy neki védenecze kitűnő iniciatívájának azon határozott kijelentéssel, hogy ő nem megy a delegatióba, nehogy „hidak“ helyett „monitorok“-ra kelljen szavaznia, vagy is: nem indul Horn után, mert hát nem tudja: hová vezetné!

Bizony malitiosus egy politikus ez a Jókai! Ő nem pártolja azt a politikát, mely „a gyertyát mind a két

végén gyújtja meg“ — még is, saját lapjában oly pozitíva juttatja Horn barátját, melyben őt egy félől T. K. nyíltlevele, más félől Mocsáry ellenőri czikkei fogják közre, s az így két félől megbujtatott reáadásul maga Jókai is elkezdti castigálni emberségesen in honorem egységes balközép!

Rebus sic stantibus nem volt tehát csoda, ha a lehornozott Horn, circulusba szorítva elverte mellén a mea culpát és lemondott a delegatióba mehetés „mehetné“-mjéről; s így bűnhődött a nagy mester szeméi előtt azért, hogy a baloldalt megbántotta — ő nem! csak megboszantotta.

A „Times“ a francia polgárháborúról.

A „Times“ egy cikkében kifejti, hogy a Páris körül jelenleg dühöngő harcok eseményei nem csak kebel-lázító, hanem a jövőre nézve is baljósatubb képet tünethetnek föl, mint a német invasio bármely eseménye. „A német háború“ — ugymond többek közt — „hét hónapig tartott, s Franciaországban több mint egy harmadán át folytatott egy majdnem 3/4 milliónyi fönyi támadó sereg által, a leghidegebb telek egyikének közepén. Minden körülmény egyesült, hogy a harcznak elkeseredettség jellemét adja. A németek a francia népet saját öröklött ellenségüknek tekintik. Szükséges — mondák — egyszer mindenkorra végezni velük, kioltani bátorságukat, s meg-alázni kevelységüket. De mégis mindezen ingerlő körülmények daczára sem fódözhetünk föl azok eljárásában bármely olyast is, mit épen úgy föl ne ismernénk ezen versaillesiak, s párisiak egymással szemben való működésében, miután még csak egy hónapig állottak egymással harczban. A polgárháboru gyűlöletes oly elkeseredéssel bír, melyet nem szárnyalhat túl a Sedan után, vagy a januári hadjárat alatt érzett bármely elkeseredés. A most naponkint megújuló harczokban — az összes lapok szerint — sajátszerű kegyetlenség mutatkozik. Ama fegyverszünet, melyet csak nagynehezen lehetett kinyerni, több száz szerencsétlen francia családnak a legrettenetesebb állásból való megszabadítása végett, csak néhány óráig tartott. Azzal az emberiségi daczára lehet sokáig késtek, mivel egyik fél sem akart ellenségével alkudozni. Moltke és Trochu nagyobb készséggel függesztették volna föl ellenségeskedéseiket, mint ezen francia katonák s francia nemzetőrök, kik még csak néhány héttel előbb egymás oldala mellett harcoltak. A commune párhívei azt mondják, hogy a versaillesi gyűlés támogatói oly emberek, kikkel csak szuronyok által lehet végezni. Semmiféle amnestiát sem kell azoknak adni; azokat, miután legyőzettek, le kell löni, mint a leggonoszabb bűntevőket. Versailles hasonló modorban tesz viszon-nyilatkozatokat. Azt lehetne föltenni, hogy ezek pusztá szavak, de szerencsétlenségre minden tény, minden részről azt bizonyítja, hogy a harczoló felek még annál is hevesebb ingerültség által vannak elsodorva, melyet a megtámadó poroszok idéztek elő. Egészen a fegyverszünet megkezdésére kiűzött időpontra, sőt még később is, a versaillesi útegek bombákat vetettek a Neuilly-be való föbb elindulási pontokra, noha tudni lehetett, hogy az ott összegyűlekezettek nem a fölkelő csapatok, hanem oly nem-harcolók voltak, kik a szerencsétlen lakosok segítségére készültek indulni. Ezen egyezményt ok nélkül bombázták Párisnak ama részeit, melyekről tudva volt, hogy azok nem voltak megszállva a fölkelők által, mely bombázás a nép közt a legnagyobb ingerültséget idézte elő, és sokat tett a harc meghosszabbítására. Levelezőnk szerint, az egész napon át a versaillesi tiszték igen nagy idegenkedést tanúsítottak a fegyverszünet létezésének elismerésétől, mely idegenkedés több mint esztelenné tétetett ama szellem vadsága által, mely azt sugallá: „Azok dühösek voltak a miatt, hogy egyáltalában fegyverszünetet kelle kötnök a fölkelőkkel, s mindent elkövettek, a mit csak lehetett, annak meghiusítására.“

Másrésről semmi okunk sincs arról kételkedni, hogy a fölkelők ezen ingerültséget kamatosult fizetik vissza. Három hónap előtt a francziák, s az egész világon levő barátjaik tiltakoztak a németek bombázása ellen s vértanuk gyanánt tisztelték a megöletett vagy megsérült, személyeket. Most francziák bombázzák Páris, az élettel, s tulajdonnal való teljes nem-gondolással, melyet a poroszok sohasem haladhattak volna túl, s tény, hogy a nem-harcolók többet szenvedtek a küzdő felek bombáitól a múlt hónapban, mint a porosz ostrom egész tartama alatt.“

Bismarck hg Alsace és Lorrainról.

A birodalmi gyűlés f. hó 2-iki ülésében azon törvényjavaslat fölötti vita megkezdése előtt, mely Elsass-és Lotharingiának Németországgal való egyesítésére vonatkozik, Bismarck így nyilatkozott: „Tíz hó előtt Németországban senki sem akarta a háborút; azonban mindenki el volt tökélye egy ránk kényszerített háborút keresztülvinni, s garantiákat keresni, a francia támadások megújulása ellen. Franciaország Elsass birtokában szakadatlanul fenyegeté Németországot.“

1866. augusztus 6-án a francia követ nekem ultimatumot nyújtott át az iránt, hogy Mainzot Franciaországnak engedjük át, vagy tüzérségi hadviselést várjunk. Csapán Napoleon betegsége akadályozta meg a háború kitörését.

A legutóbbi háború alatt a semleges hatalmak közbenjárás ajánlatokat tettek. Először is nekünk a hadi költségekkel s a várak lerontásával kellett volna megelednünk. Ez nekünk nem volt elég. Franciaország ki-rohanási bástyáját hátrább kelle mozdítani. Ezután Elsass és Lotharingia neutralizálását indítványozák, de ezen semleges államnak se kedve, se ereje nem lett volna háború esetében a semlegességet fenntartani. Nekünk Elsass Németországgal területileg egyesítnünk kellett az európai béke biztosítása végett. Igaz ugyan, hogy ennek ellene van az elsassi és lotharingiai lakosság idegenkedése. Azonban ezen lakosság tisztán német, s Franciaországban nemes német tulajdonainál fogva némi aristocratiát képezett. Mi német türellemmel s szeretettel igyekeztünk ezen lakosságot részünkre ismét megnyerni. Névszerint a lakosságnak községi szabadságot fogunk adni. A szövetségtanács a birodalmi gyűlés által javasolt összes változtatásokat gondosan meg fogja bíráltni, dolgozzunk együtt, kölcsönös bizalommal.

Bismarck beszédében továbbá azt is hangsúlyozza, hogy a netalán jövőben felmerülhető francia támadások ellen kezességek szükségesek, s ily kezesség Strassburg kitérő kapujának elzárása, a mit már az elhalt württembergi király Vilmos is mulasztathatatlannak jelölt meg. Mondja tovább, hogy „garantiakra” is van szükség, mert az ígéretek gyakran mulók, s itt nem elegendők.

A mi elsassi kormány-formánk kedvezőbb lesz mint a francziáké, ha néhol tán ügytelenebb is. Mi Elsass és Lotharingiának több individualis és communalis szabadságot nyújtunk. A párisi communisták tulajdonképpen — nem beszélnek a mindenároni nemzetközi bajvivókról, hanem a mozgalom eszes magpontjáról — azért harcolnak, a mit a porosz városi rendszer szolgáltat. Német türellemmel és jóakarattal majd ki fogjuk a német földieket Elsassban elégtetni.

UJDONSÁGOK.

— A történelmi társulat júma 5-én tartá meg Pesten évi közgyűlését. Elnök Mikó Imre jelenti, hogy

az elnökség 3 évre lévén megválasztva, mandátuma lejárta és új elnököt hivatal választandó. A közgyűlés egy tag indítványára az elnökség eddigi tagjait újból megválasztja. Thaly Kálmán, mint társulati titkárt jelenti, hogy a választmány 3 tagot, nevezetesen Eötvöst, Schultzt és Lendvay Károlyt elvesztvén 51 számra csökkent le. E számot továbbra is fenntartani óhajlja kijelentvén, hogy az alapszabályok szerint 17 választmányi tag kisorsoltatott. Titkárt jelenti, hogy Pesty Frigyes eddigi pénztárnoki állásáról lemondott sokoldalú és számos teendői miatt és ennek betöltésére Fischer Károly tudott hozzá indítványba. Jelenti továbbá, hogy Szabó Károly beküldte e székely okmánytár mintapéldányát azon ígérettel, hogy az első példány augusztus hónap fog megjelenni. Vég helyi Dezső bemutatja a „Gróf Zichy család idős ágának okmánytárát”, melynek első köteté Nagy Imre, Nagy Iván és Vég helyi Dezső munkásságának eredménye. Thaly hivatkozva a múlt három évben rendezett kirándulásokra javaslatba hozza az évre Kassát vagy Zemplénmegyét különösen kiemeli ez utóbbit, hol a leleszi convent, a Senyei család archivuma, a közel Ungban Palócson Barkóczy gr. Homonnában a Drugeth család és egyéb helyek levéltárai megtekinthetők. E javaslat elfogadtatott, egyuttal elhatározatának egyelőre, hogy időpontul sept. első napjai fognak választatni és azok, kik részt venni akarnak, hirtelponat felcsölíttatni. Pesty Frigyes, mint pénztárnok felolvassa a társulat évi számadását. Évi bevétel 996 frt 95 kr, kiadás 883 frt, tisztán fennmarad 113 frt, mely a takarékpénztárba tartatik. A társulat összes vagyona: 14,463 frt 40 kr. Miután e kimutatás helybenhagyatik, Dobovsky felolvassa Botka Tivadar művét a vármegyék első alakulásáról. Utána előadja Pesty Frigyes a beregmegei monographiának bírálatát. Végül Orbán Balázs felolvias egy kis értekezést Alvinczi Péter itélőmesterről, kinek 200 éves gyűjteményét az akademia „Monumenta” című művében Szilágyi állítja össze.

— A Gyulafejevárt tartott g. e. vegyes értelmiségnek értekezése által kiküldött 12 tagú küldöttséget apr. 30-án fogadta Paulek közoktatás- és cultusminiszter. A küldöttség benyújtá ő felsége elébe terjesztés végett a román g. e. értelmiség kérvényét, melyben remonstrálnak a kath. auton. congressus munkálata ellen, s kijelentik, hogy annak határozatait a g. e. egyházra

kötelezőknek el nem ismerik, annak ezen egyházba behozatalára csak segédkezet nyújtani nem fognak. Popp Vazul ő ehojának ezen beszédére Paulek, a „Gaz. Transz” szerint következőleg válaszolt: „Uram! Az önök által felhozott ügy nagyon fontos, nemcsak a gör. e. egyházra és az egész kath. egyházra vonatkozólag, hanem a haza javát illetőleg is, nemcsak vallási, de politikai tekintetben is. Ép azért az önök által felhozott tárgy komoly tanulmányozást igényel. E szerint nem reám egyedül, hanem ő felsége összes miniszteriumára tartozik annak megoldása.”

— Kolozsvárt, 1871. május 5-n. Szám 1421 1871. Tekintetes szerkesztőség! Igazgató választmányunk az itt következőleg csatolt jegyzőkönyvi kivonat közzétételét elhatározván, tisztelettel körjük annak becses lapjába felvételét, teljes tisztelettel maradván: igazgató Wagner, vezérigazgató Galgóczy.

Kivonat

A „Victoria” biztosító társaság ápril 25-én tartott választmányi-gyűlés jegyzőkönyvéből:

IV. Határozatilag mondatik ki, miszerint azon hir, hogy a társaság Pestre szándékoltatnék elvitetni, nem igaz, s e határozat a hirlapoknak megküldendő, — továbbá a most elfogadott függelék kinyomatandó és mint a választmány által a legközelebbi közgyűlésre tett javaslat, gyűlés előtt körlevél mellett minden részvényesnek megküldendő.

Kiadta Gundhárdt Lipót, mp.

— A pestmegyei Deák-párt a Nyáry Pál halála által megírt rászkevei kerület orsz. képviselői helyére gr. Széchenyi Ödönt jelölte ki.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztáregylet forgalmáról április havában 1871. Bevételek: 1. Pénztármaradék a múlt hóról 93.400 frt. 41 kr. 2. Betételek 118.555 frt. 87 kr. 3. Könyvdij 98 frt. 50 kr. 4. Kamat, feldij és váltódij 11.899 frt. 43 kr. 5. Bélyegdíjakban 478 frt. 5 kr. 6. 1092 esetben visszafizetett kölcsön 581.515 frt. 11 kr. Összesen 805.947 frt. 37 kr. Kiadások: 1. 1177 esetben kölcsön 638.012 frt. 94 kr. 2. Tiszviselők fizetése 455 frt. 32 kr. 3. Irodai kellékekre 79 ft. 63 kr. 4. Bélyegre 460 frt. 5. Kamat 178 frt. 80 kr. 6. Segélyezésre 20 frt. 7. Kisdobozodárnak 50 frt. 8. Betét visszafizetések 100.805 frt 46 kr. Pénztármaradék 65.885 frt 22 kr.

Összesen 805.947 frt 37 kr. Kolozsvárt, április hó 30. 1871. Tauffer Ferencz, igazgató. Gelch János, könyvvezető. Wagner Frigyes, pénztárnok.

— Kimutatása a magyar keleti vasut üzleti bevételeinek nagyváradi-kolozsvári részvonal, 20 mérföld. 1871 április hónap utasok száma 15595, pogyász, gyors- és teher-árak vámmáza 111,394, bevételek szemelyekért 19,739 frt 96 kr, pogyász- és gyorszállományokért 2,055 frt 52 kr, teherárakért 26,842 frt 58 kr, összesen 48,638 frt 6 kr. Január 1-től március 31-ig ut. sz. 34,820, p. gy. és teh. ár. v. m. 428,650, bev. sz. 43,002 frt 62 kr, po. és gy. szál. 3,593 frt 75 kr, teh. ár. 92,418 frt 56 kr, üz. 139,014 frt 93 kr. Összesen ut. sz. 50,415, po. gy. és teh. ár. v. m. 540,044, bev. sz. 62,742 frt 58 kr, po. és gy. szál. 5,649 frt 27 kr, teh. ár. 119,261 frt 14 kr, üz. 187,652 frt 99 kr. Pesten, 1871 május 4-én. A főigazgatóság.

Nemzeti színház. Vasárnap, május 7-én „Jezsuita és Ubryk Borbála Carmelitanó, vagy a zárda titkai.” Színmű 4 felvonásban.

Árjegyzék a Kolozsvárt május hó 4-én tartott hetivásárról, (alsó a. mérő középár.) Tisztabúza 5 frt. 62 kr. Eleggébúza 4 frt. 40 kr. Rozs 3 frt. 70 kr. Árpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 40 kr. Törökbuza 3 frt. 10 kr. Pityóka 3 frt. 22 kr. Marhahús fontja 23 kr.

Kolozsvári piac. Egy pár szép ökör 480 forint. Egy pár közepes ökör 390 forint. Egy pár szép tehén 270 forint. Egy p. közepes tehén 200 ft. Marhahús fontja 23 kr. Borjuhús fontja 20 kr. Egy p. szép disznó — forint. Egy p. közepes 90 forint. Egy pár süldőmalacz 40 forint. Disznóhús fontja 26 kr. Szalonna, nyers mázsája 36 forint. Szalonna, száraz mázsája 36 ft. Szalonna, füstölt fontja 40 kr. Fagygyu mázsája 25 ft 50 kr. Zsir, közönséges kup. 1 ft. — kr. Hájszir kup. 1 ft 10 kr. Lúdszir kup. 1 ft 30 kr. Széna, szekere 20 ft. Szalma, szekere 12 ft. Fa, száraz, hosszu öle 24 ft. Fa, száraz, rövid öle 13 ft. Nyersfa szekere 5—6 ft. Egy pár pulyka — ft. Egy p. liba 5 ft — kr. Egy p. kappan — ft — kr. Egy p. csirke 60—80 kr. 5 tojás 10 kr. Deszka p. 1 ft 80 kr. Zsindely ezere 4 forint.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Hivatalos.

Sz. 9976—1005. 1871. 2—3 (150)

Hirdetmény.

Miután az 1871. évi január hó 6-án és mártius hó 11-én 30.461—1870. és 5781—1871. számok alatt a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság által hirdetett pályázat siker nélkül maradt a nagyméltóságú m. k. pénzügyministeriumnak f. é. február hó 22-én 8908 sz. a. kelt kibocsátvány következtében a károly-fehérvári vaspálya udvarából — marosportus-nagyszebeni-brassói-utvonalon folyó évi a temesvárad vasutvonalnak a forgalomban leendő át-bocsájtásának idejétől kezdve 1871 december hó végéig történendő dohány szállítás végett idei május hó 15-én déli 12 óráig írásbeli ajánlatok utján tartandó újabb pályázat nyitatik.

A szabályszerűleg felszerelt 50 krral bélyegzett és a vagyoni állást igazoló bizonyítvánnyal is ellátott írásbeli ajánlatok ezen m. k. pénzügyigazgatóságnak elnöki irodájában a fennemlített határidő eltelté előtt benyújtandók. Az ajánlattevők köteleznie kell magát, miszerint a fennjelzett időtartam alatt a temesvári m. k. dohánygyárból eredő dohány nemeket, az az: a közönséges — és mérsékelt áru (limito) vágott dohányt, valamint a fumei m. k. dohánygyárból eredő dohánygyártmányokat a károly-fehérvári vaspálya udvarából M.-Portusba, N.-Szebenbe és Brassóba, ugyisnte dohány anyagot, puha ladakat etc. onnét vissza a károly-fehérvári vaspálya udvarig a szerződésileg meghatározandó legrövidebb idő alatt, még pedig: a k.-fehérvári vaspálya udvarból Maros-Portusba 1. Maros-Portusról-N.-Szebenbe 4. Brassóba pedig 10 nap alatt a felrakodási s lerakodási időt is beleszámítva átfogja szállítani.

Az clykében benyújtandó ajánlatban az említett utvonala a maros-portusi, nagy-szebeni, vagy brassói állomások szerint külön-külön egyenként megnevezendő utvonalkra oda s vissza teendő ajánlati összegek egy bécsi mászának megfelelő mennyiség szerinti számmal és írásban kijelölendő.

A bánatpénz 300 az az: háromszáz forinttal o. é. készpénzben a károly-fehérvári vagy más erdélyi m. k. adóhivatalnál, vagy a maros-portusi m. k. sóhivatalnál letendő s az ebbeli pénztárral nyugta az ajánlatához csatolandó.

Azon bánatpénz, mely az elfogadott ajánlat után tétetett le, bennmarad, míg a szerződés megkötve és a szabályszerű biztosíték letéve léssen.

Ezen biztosíték az összes a pénzügyigazgatósági számoszály által kiszámítandó szállítási bér 10% állapittatik meg és a szerződési feltételek szerint, melyek a kötendő szerződés kiegészítő részéül nyilvánítatnak, — kiállítandó.

Az ajánlatban határozottan kimondandó, hogy az ajánlkozó a szerződési feltételeknek, melyek a nagy-szebeni és a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság elnöki irodájában, a nagy-szebeni, károly-fehérvári, szász-városi, szász-sebesi s brassói m. k. pénzügyőribiztoságnál, valamint a maros-portusi, nagy-szebeni s brassói m. k. dohányáruda raktárnál betekintésre kitérva vannak, — magát feltétlenül aláveti.

A vállalkozó köteles a megtörtént értesítés után a szerződvény aláírása végett a m. k. pénzügyigazgatóságnál haladék nélkül megjelenni.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól. N.-Szeben 1871 ápril hó 15-én.

Pálinka korcsmárlási jog. Haszonbér árverési hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. városa képviseleti testülete részéről f. é. április hó 26-án 45. közgy. sz. alatt hozott végzéssel, az e városi egyeduralyságkép az az minden másokat kizárólag gyakorlandó pálinka korcsmárlási jog, melynek gyakorlása köre kiterjed a város egész területére és a város határára is (Felek helysége, ugy a tarcsai praedium kivételével) — továbbá a város kebelébeu létező katonai laktanyákra, végre pedig a cs. kir. katonai parancsnoknak következő évre, vagyis a f. 1871-ik évi július hava első napjára virradó éjféli 12 órától kezdve, az 1874-ik évi július hava utolsó napja éjféli 12 óráig terjedő időtartamra, egy vagy többen együttesen, és egymás jótállása mellett vállalkozóknak haszonbérbe adni határozatván: e haszonbér létesítésére az árverés, az előre megállított és a városházánál a hivatali szobában mindenki által megtekintendő szerződési pontok értelmében a folyó 1871-ik évi május hava 22-ik napján d. e. 9 órákor a városházánál, a 4. számú közgyűlési teremben fog megkezdetni, s tovább folytatólag megtartatni:

Bérleni vágók előre is a következőkre figyelmeztetnek:

A) A korcsmárlási jog gyakorlata körét a szerződés ezen pontokban szabja meg:

„VII. a) szabadságában áll minden e városi adófizető lakosnak és vidékinek öt erdélyi vedret, vagy egy alsó ausz. akót megütő vagy azt meghaladó kötött egy edényben pálinkát vagy ilynemű szeszest italt és szeszt is bárkitől venni; valamint a helybeli szesz termelőinek is szabadságában áll az öt erdélyi vedret megütő, vagy azt meghaladó egy kötött edényben szeszt az ily vásárlóknak egyszerre eladni a nélkül, hogy a haszonbérllő ezen vevést és eladást akadályozhatná, vagy azon tekintetből akár a vevőtől, akár az eladótól bármi czímen valami díjt követelhetne, vagy a város ellen is hármii igényt támaszthatna.” Azonban az egy-szerre, egy kötött edényben vásárolt öt erdélyi veder mennyiségű pálinkát vagy szeszt többeknek magok között elosztani szabad nem leszen, a VIII-ik pont 1. szám alatt körülírt büntetés terhe alatt.

b) A helybeli kereskedő testületbe bekeblezett és törvényesen bejegyzett szer, fűszer és vegyes kereskedők, valamint a gyógyszerészek is 30 Reaumur fokon felüli erőfokozattal bíró szeszt (spiritust) az iparosok üzletéhez megkívántató célra árulhatnak ugyan, de az ily cézlokra való árulást csakis pecsétjükkel és saját kereskedői czégükkel ellátott egy bécsi fertályon felül nem terjedhető üvegekben gyakorolhatják: a vevők által a kereskedésbe bevitt üres edényekbe szeszt nem mérhetnek; az idegen edényeket be nem dugaszolhatják, le nem pecsételhetik, valamint az üres üvegeket felt üvegekkel be nem cserélhetik sem be nem vált-hatják, — csapolt hordókban szeszt kereskedésben vagy azokkal közvetlen összeköttetésben levő pincékben és raktárokbau nem tarthatnak, s egyáltalában arra ügyelni kötelesek, hogy ily cézlokra szeszt kereskedésekből ki ne adjanak.

c) Jogában áll minden bejegyzett kereskedőnek, cukrásznak, mézes-pogácsásnak és rozsolis-termelőnek liqueurt, rhumot, arackot s minden finomabb rozsolis nemeket, de nem üllő és álló vendégeknek, és csakis bepecsételt egy fertályosnál nem kisebb és czéggel ellátott üvegekben minden árulási díj nélkül szabadon árulni, ily italnemeket, a külön uton megállított, s a várost külön illető behozatali díj lefizetése mellett, bel- vagy külföldről a városra az ezen „pontban körülírt kereskedés végett be is hozatni.”

Az ezen pont alatt említett finomabb rozsolis nemeknek poharakénti kimerése, melyek-nél csakis az ugynevezett rozsolis pohárkák használatnak, kávéház tulajdonosoknak, cukrászoknak és pogácsásoknak csak ugy engedtetik meg, ha az ezennel megállított 50—80 frtg menő évi árulási díjt havi előleges részletekben haszonbérllőnek lefizették. Ezen kedvezményben csak azon kávéház tulajdonosok, cukrászok és pogácsások részesítettek, a kik egy valósággal berendezett kávéházzal, cukrászattal és pogácsa üzlettel bírnak, s a fennebbi üzletet csak mellékesen, mint az üzletökhöz tartozót, azt kiegészítő és nélkülözhet-lent gyakorolják. Ha fennebbi finomabb rozsolisokon kívül más finomabb, de nem édesített pálinkákat, u. m.: szilva, seprő, fenyőviz sat. kívánnának poharaként árulni, tartoznak azokat a haszonbérllőtől venni az általa kiszabandó áron, mely fennebbi esetekben, ha az árulási díj felett a bérlőkkel az egyezség nem sikerülne: mindkét félre nézve végerényesen a tanács fog határozni. Ha az itt megnevezett üzleteken kívül mások is kívánnák ezen jogot gyakorolni, tartoznak arra nézve a haszonbérllővel kiegyezni.

d) Minden e városi lakos, a ki saját sükségére a város határán kívüli helyekről egy ausztriai akót (öt erdélyi veder) meg nem ütő apró mértékekkel, u. m. veder, kupa, félkupa, fertály és félfertályal alkohol tartalmu szeszest italt, a bor és más ser kivételével, melynek a pálinka, szesz, fenyőviz, szilviorum, rostopsosin és rozsolis nemeket behozni akarna, köteles ebdeli szándékát a haszonbérllőnek bejelenteni, és az itt megemlített pálinka nemek kupája után 25 fokig 25: huszonöt krajczárt o. ért., valamint azon finomabb pálinka nemű italok után pedig 40 o. ért. krajczárt fogyasztási díj czímen tartozik fizetni, a haszonbérllő részére a sorompóknál felállított felügyelőkhöz kezéhez.

e) Az országos vásárookra jövő idegeneknek megengedetik, hogy három napon át, míg az országos vásár tart, t. i. a vásár napja előtt, vásár napján és a vásár napja utáni napon az általuk behozott fenyővizet a haszonbérllőnek erdélyi minden veder után fizetendő 1 frt 50 kr. díj mellett szabadon és minden korlátozás nélkül árulhassák.

f) „A szeszest italoknak bel- vagy külföldről a városra behozatala díja a d) és e) pontok alatt meghatározott és csakis a korcsmai jog megvédésére szolgáló fogyasztási díjjal nem létvén ugyanazonos, s az a városi közjövodelmeknek külön ágát képezvén; azon behozatali díj a jelen haszonbérnek tárgyát nem teszi.”

g) Ha azon eset adná magát elő, hogy e város területén tovább építendő vasut mun-

kái számára az állammal szerződő vállalkozónak szabadság adatnék arra, hogy kunn a hasz-táron dolgozó, csakis vasuti munkásoknak a pálinkaitalnakemet élelmezés képen a vasut épít-lésére vállalkozó kiszolgáltassa, ezt haszonbérllő nem ellenezheti, és a csupán csak e célra netán engedélyezendő ital kiszolgáltatást, ő felségének 1865-ik évi 12,509. főkörmányszéki szám alatt közhírré tett rendelete értelmében csak azt gátolhatja, hogy a vasutépítészeti rak-tárakból a városba becsmpészések ne történjenek, ez esetben joga leend haszonbérllőnek a fennebbi d) pont alatt szabványokat alkalmazni.

Haszonbérllőnek nem lesz joga az a), b), c), d), e), f), g) alatt tett kivételekért semmi leengedést, kártalanítást a várostól követelni, s ilyetén, netán támasztandó igénye előre is érvénytelennek nyilvánítatik.

„VIII. 1. Ha a VII. pont a), b), c) alpontjaiban megnevezett szesztermelők, szer-, fűszer- és vegyeskereskedők, iparosok cukrászok, pogácsások és rozsolis termelők a rész-ökre ezen szerződésben engedményezett korlátokon túl terjednének, vagy bár ki is e városi lakos vagy idegen a haszonbér ideje alatt vegyítés végett szeszt árul, vagy más ilynemű szesz itatoknak kicsinyben, vagy ezen kötelel pontjaival ellenkező módoni árulásán, kimeré-sén, a korcsmárlási jog kijátszására célzó eladásán, s így ezen jognak szándékos megeson-kításán rajta éretnék, vagy ellene ily kihágási ténynt a rajta éretés esetén kívül is belehetne bizonyítani, az ilynemű kihágások eszközölő, megrendelői, végrehajtói a haszonbérllő által tett bejelentés következtében, sőt hivatalból is, ha ily kihágás a kapitányságnak értésére jön, első esetben 12 frttól 25 frtg, második esetben 25 frttől 100 frtg terjedő bírsággal bünt-endők — ezen büntetés a harmadik és további esetekben a kihágás nagyságához képest 200-ig fokozható. Minden pénzbeli büntetés egy harmadrésze a feladót és két harmadrésze a szegények pénztárárt fogja illelni.

2. Ki a VII. d) e) pontokban meghatározott fogyasztí díj megfizetése alól magát bármi okból és uton kivonná, első esetben 12—25 frtg, második esetben 25—50 frtg, s további ismétlés esetében fokozatosan fog büntettni.

„3 Az 1) 2) pontok szerint megállított pénzbeli büntetéseken kívül a kihágás tárgyát képező ital a haszonbérllő javára elkoboztatik.”

„4. Ha a haszonbérllő által bejelentett kihágási esetekben vegyeszi, vagy más a ható-ság közegein kívüli egyének általi vizsgálatra lenne szükség, e vizsgálatnak díját és költsé-geit azon esetben, ha a kihágást elkövető valóban hibásnak találatik, ez — ellenesetben pe-dig a haszonbérllő tartozik hordozni.”

B) A felkiáltási haszonbéri összeg 45,000 frtban állitatott meg.

C) A vállalkozni akaró tartozik a szóbeli árverés előtt, a kikiáltási összegnek 10 szá-zalékát az árverező bizottmány kezébe készpénzben, vagy akkori börzei árfolyam értékű ál-lamkötelezvényekben bánatpénzzül letenni, — a bánatpénz csak annak nem fog kiadatni, ki mint legutóbbet ígérő fog mutatkozni, a többi betevők, vagy az árverezéstől visszalépők bánatpénzeiket bármikor is a bizottmánytól visszavehetik.

D) Minden az árveréshez hozzászólani kívánó tartozik a szóbeli árverezés előtt kije-telni, s hiteles okmánnyal kimutatni, hogy azon esetre, ha rá, mint legutóbbet ígérő törté-nend a leverés, elváltalt köteleztségei biztosítására mit ad, vagy köt ő a városnak? A biz-tositást adni lehet az évi haszonbérllő egyenesen megütő készpénzben, vagy börzei árfolyam szerinti állami kötvényekben, vagy tehermentes és vállalkozónak tulajdonát tevő telekköny-vezett fekvőhelyekben; ki kelletvén még azt is mutatni, hogy a város utolsó esetben első helyre betábláztatást nyerhet — ezen okmányokat az árverési bizottság megvizsgálja, a vállalkozni akarótól átveszi, s elhatározza, ha az árverezéshez szólni kívánó elfogadható-e vagy sem?

E) Írásbeli ajánlatok csak a szóbeli árverezésnek megkezdése előtt fogadtatnak el, ily írásbeli ajánlatok azonban sem a szóbeli árverezés folyama alatt, sem annak bevégzése után többé be nem adhatók.

Minden, a kellő időben benyújtott írásbeli zárt ajánlat mellé a bánatpénzt mellékelni kell, különben az el nem fogadtatik.

F) Vállalkozni kívánók akár szóval, akár írásbeli ajánlatok alepján óhajtanak árve-rezni, azon körülmenyt, hogy az e tárgybeli szerződést a tanács előadói hivatalnál olvasták, megértették s magokat minden pontjainak alávetik, a szóbeli árverezés megkezdése előtt jegy-zőkönyvileg és saját aláírásaik alatt el kell ismerniük.

G) A szóbeli árverezést a kiküldött bizottmány a kitűzött nap délelőtt 9 órákor meg-kezdí, és déli 12 óráig, valamint délután 3 órától kezdve 6 óráig folytatja, s akkor bezárja; az ekkor legutóbbet ígérő a jegyzőkönyvet aláírja s annál fogva kötelezi magát, hogy még azon eselen is, ha a képviseleti testület a szóbeli árverezésnek tovább folytatását elhatározná — midáddig megtett ígérete mellett marad, míg nálánál a megrendelt tovább folytatás alkal-mával nagyobb ígérő nem jelentkezett.

H) A szóbeli árverezés bevégezietvén, azt az árverező bizottmány a képviseleti testü-letnek bejelenti, mely ha a szóbeli ígéretekkal meg lesz elégedve, a zárt írásos ajánlatokat maga bontja fel, ha pedig a szóbeli árverezésnek tovább folytatását határozna, ezen esetben annak megtartására az árverező bizottmányt visszautasítja, napot s órát tűz, melyben ez a szóbeli árverezést befejezze; az ily módoni befejezés megtörténvén, a zártajánlatokat az ár-verező bizottság felnyitja, s az eredményt kikiáltja.

I) Bérlőnek az fog tekintetni, ki szóval vagy írásban a legtöbb ígéretet tette.

K) Zárt ajánlatok felbontása után az árverezés tovább folytatását többé a képviselő tes-tület sem határozhatja, sem pedig utóajánlatokat el nem fogadhat.

Kelt Kolozsvár sz. kir. város közigazgatási tanácsának 1871 évi április 27-diki üléséből.

(151) 2—3

Ny. Gámán János örököséinél Kolozsvárt.